

27 juni 2019

socialstyrelsen@socialstyrelsen.se

Dnr: 4.1-640/2019

FSS synpunkter på förslaget till föreskrifter och allmänna råd om hälsoundersökningar av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet Dnr 4.1 – 640/2019

FSS anser att föreskrifterna och allmänna råden samt konsekvensutredningen i huvudsak innehåller bra och viktiga förtydliganden kring hälsoundersökningar av placerade barn. Att barn och unga i samhällsvård har betydligt fler och större hälso-problem än andra barn, vilket forskning visat, innebär att samhället har ett stort ansvar att förebygga hälsoproblem och så långt det är möjligt skapa goda uppväxt-villkor för dessa barn.

FSS vill framföra följande förtydliganden och invändningar.

Det har inte på alla håll varit en lätt process att få till överenskommelse mellan kom-mun och landsting/region kring hälsoundersökningar för denna målgrupp. För att underlätta samverkan och inte minst utformandet av överenskommelser om samar-bete mellan huvudmännen är det bra att det tydligt framgår att hälsoundersökningen skall omfatta både fysisk, psykisk och oral hälsa. Det är på samma sätt värdefullt att det tydliggörs i föreskriften från vilka källor uppgifter skall inhämtas, vad som bör ingå i undersökningen samt vilka hälsotillstånd som särskilt skall redovisas. Slutli-gen är det viktigt att föreskriften tydliggör att vårdgivaren skall avge en bedömning av vilket vårdbehov barnet/den unge har samt att socialnämnden skall få ta del av ut-låtandet.

Det är för stor otydlighet om utgångspunkten är att asylsökande barn, eller barn som kommit till Sverige som asylsökande och senare placerats av socialtjänsten, som hu-vudregel ska undersökas enligt bestämmelsen om hälsoundersökning eller inte. Ut-redningen beskriver det på ett motstridigt sätt. Ensamkommande barn bör likställas i denna fråga med övriga barn som placeras. Dessa barn kan ha hälsobehov som an-nars riskerar att förbli oupptäckta då den hälsoundersökning som erbjuds för asylsö-kande inte är att likställa med den som avser barn och unga i samhällsvård.

Det bör förtydligas i föreskriften att sammanställning av befintliga journaler ligger under sjukvårdens ansvar, eftersom socialtjänstens individ- och familjeomsorg nor-malt inte har personal med hälso- och sjukvårdskompetens. Om inte ansvaret för sammanställningen tydliggörs finns risk för att socialtjänsten tycker att det är regi-onens ansvar och tvärtom.

FSS ser vissa svårigheter utifrån nuvarande bestämmelser i offentlighets- och sekre-teslagen (OSL). Under pågående barnavårdsutredning har socialtjänsten relativt stora befogenheter att inhämta uppgifter om barnen från andra. När barnet placeras och ärendet övergår i verkställighet finns inte dessa befogenheter kvar. FSS erfaren-het är att det inte alltid är rimligt, möjligt eller lämpligt att genomföra hälsounder-sökning under utredningstiden. Givet detta finns det anledning att se över bestäm-melserna i offentlighets- och sekretesslagstiftningen, för att göra det möjligt att även under pågående placering kunna initiera hälsoundersökningar till grund för adekvat

vårdplanering. Med hänvisning till Barnkonventionen bör det vara möjligt att göra ett sådant förtydligande i OSL och eventuellt socialtjänstlagen.

FSS saknar i konsekvensutredningen en beskrivning av de kostnader som avser socialtjänstens arbete rörande information till barn och vårdnadshavare, inhämtande av samtycke, eventuellt deltagande vid undersökningen samt samordning.

Slutligen ser FSS ett behov av att en vägledning tas fram avseende de situationer när vårdnadshavaren inte samtycker till hälsoundersökning. Vid placering enligt socialtjänstlagen kan frågan om hälsoundersökning bli det som gör att samtycket återtogs, vilket kan leda till att barnet blir utan den insats som bedöms behövas för barnet/den unge. Även vid LVU kan vårdnadshavaren motsätta sig hälsoundersökning.

En liknande frågeställning är hur socialtjänsten och vårdgivare skall förhålla sig till ett barn som motsätter sig hälsoundersökning. Kanske kan en formulering läggas till om att hälsoundersökning ej bör genomföras om detta är oförenligt med barnets bästa.

För Föreningen Sveriges socialchefer

Lars Liljedahl, ordförande

Föreningen Sveriges socialchefer är en partipolitiskt obunden förening som verkar för utveckling av den svenska välfärdsmodellen. Vi arrangerar årligen den socialpolitiska konferensen Socialcheferdagarna. Läs mer på socialchefer.se och socialcheferdagarna.se